Ч. 120 (12.486). Львів, вівторок 3. червня 1930. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Наддунайська господарська федерація.

Голова недавньої паризької репараційної конференції, бувший французький міністр, а теперішній посол до парляменту, богатий і впливовий промисловець п. Люшер висказався у недавнім інтерв'ю з кореспондентом австрійської і мадярської преси, що по остаточнім вирішенні репарацій прийде на чергу спроба господарської реорганізації середньої Европи як завершення санаційного процесу на її повоєннім господарськім організмі. Ту нову, майбутню господарську форму малаб випрацювати економічна секція Союзу Народів на підкладі джерел і матеріялів, зібраних двома економістами міжнародного авторитету, яких у тій ціли вислалось би на однорічну студійну поїздку по середньо-европейських краях. У дальшій розмові п. Люшер вже точніше сконкретизував свій проєкт і заявив, що має на думці головно промислову реорганізацію тих господарських організмів, які у звязку з мировими договорами повстали як самостійні державні одиниці на території бувшої наддунайської монархії. Їхній господарський плян і розвій, мовляв, не є заложені на одиноко здоровім і доцільнім прямуванні до взаїмного господарського доповнювання, але навпаки на хибнім принципі можливо найширшої самовистарчальности. Треба розслідити господарність і раціональність поодиноких промислових галузей, які повстали в післявоєнних державних організмах середньої Европи, рішити, які з них нездорові і лишні, їхню продукцію обмежити або й цілком припинити. Таким чином загинуть промислові галузі, виплекані штучно під охороною високих митних перегород, а останнуть лише ті, які мають всі господарські умовини здорового й успішного розвитку. Намічена ціль, себто реґуляція продукції і збуту буде згодом без сумніву осягнена. Поодинокі галузі промислу перестануть нищити себе в безпощадній конкуренції і навпаки у згідливій кооперації та взаїмнім доповнюванні витворять атмосферу, сприятливу для здійснення господарської федерації наддунайських держав.

Доповнім цей короткий зміст міркувань п. Люшера господарським ефектом недавньої окружної мандрівки австрійського канцлера Шобера до Риму, Парижа і Льондону та вісткою про те, що й Мадярщина виєднала на заході нову піvміліярдову позичку на господарські інвестиції, то стане нам ясно, що міжнародні фінансові круги під покришкою наддунайської федерації кують нові пляни і збираються в похід на дальше господарське здобування середньої Европи. Почин до таких комбінацій дають після всякої правдоподібности господарські і політичні круги декотрих західніх великих держав, які, заки ще час, активністю свого капіталу радо забезпечилиб собі над Дунаєм не лише політичний вплив, але й легкий, вигідний збут товарів свого власного промислу.

Господарське життя середньої Европи йде [illegible]йні новими шляхами, зовсім відмінними [illegible] старих, утоптаних стежок, до яких вже від[illegible]а звикли були на заході. Сукцесивні держави [illegible]степенно, але все більше і більше індустрі[illegible]ються, а на підмогу свому молодому про[illegible]ови замикають свої ринки збуту високими [illegible]ми і малими контингентами. Ясно, що се[illegible] такого торговельно-політичного режиму [illegible]ість конкуренції для кожного і найкраще [illegible]ізованого, заграничного промислу є [illegible]о обмежена, а в деяких випадках то й зов[illegible]ключена. Трудний сучасний стан і не кра[illegible]гляди на майбутнє є безперечно найголов[illegible]ми мотивами, чому західний капітал так [illegible]вився господарською долею середньої [illegible]опи.

Проєкт господарської федерації над Ду[illegible], який покищо є і здається ще довго буде [illegible]ки у сфері теоретичних міркувань, має свої [illegible]итивні, але й неґативні сторони, залежно [illegible] того, під яким кутом на нього дивимося. З [illegible]ки погляду міжнародного господарства [illegible]ого потреб, ніхто не міг би оспорювати до[illegible]ьности подібної господарської федерації, [illegible] у будуччині в міру розвитку мусілаб правдоподібно приняти форму свого роду наддунайської митної унії. Такий господарський організм міг би успішно у своїх митних границях реґулювати промислову продукцію і її збут, припинити чинність виплеканих штучно промислів під охороною митної тарифи, а обмежувати до мінімум закладання дальших промислових підприємств. Діяльність цього роду, ведена вміло і зі зрозумінням причинилабся без сумніву до вияснення й уздоровлення сучасних середньо-европейських господарських відносин. Війна змінила не лише політичну, але може ще більше господарську структуру Европи. Бувша австро-угорська монархія була, на свій час, дуже справним господарським орґанізмом. Промисл і рільництво взаїмно себе доповнювали, а свої продукти збували в найбільшій мірі серед 50 міліонового населення в границях великої митної території. Лишки експортовано на Балкан та на Орієнт. Таким чином виростав промисл органічно з природної господарської потреби, його базою був домашний ринок збуту, а не експанзія за границі. По війні та структура змінилась остільки, що 75 проц. промислу, який до війни обслугував велику наддунайську монархію, опинилося в границях Чехословаччини, а останні сукцесивні держави, з легко зрозумілих національно-господарських і політичних причин, почали під охороною високого мита горячково розбудовувати власний промисл без огляду на господарську потребу і сприятливі умовини розвитку. Так затратилась, з точки погляду світового господарства рівновага чинности середньої Европи, яку треба вже згаданими засобами і методами в рямцях наддунайської господарської федерації привертати та припиняти шкідливі наслідки промислової гіперпродукції.

Зовсім відмінно представляється нам ця проблема, коли дивимось на неї через національно-господарські і політичні окуляри кожної наддунайської держави зокрема. Декотрі з них зросли по війні вдвоє, добули границі, про які й не мріяли, інші знова стратили все те, що перші набули. А всі хочуть жити своїм власним, незалежним політичним і господарським життям, що нині так тісно звязані з собою й одно без другого не можливе. Проблематичною є політична незалежність держави, яка своє економічне життя запродала впливам чужого капіталу, навпаки, повного економічного значіння і добробуту може доступити нарід лише в границях своєї власної, політично незалежної держави. Коли в Австрії або Мадярщині і повставали по війні молоді галузі промислу, теоретично може й без господарської потреби, коли Румунія боронить ся перед повінню чужого промислового товару прогібіційними митами, то з національно-господарського становища тих держав є це одиноко раціональна політика, без якої їхній господарський розвиток був би ілюзоричним. Яку користь малиб ті держави з так званої господарської рівноваги середньої Европи і наддунайської господарської федерації, колиб за них мусіли жертвувати велику часть свого молодого промислу і стати експльоатаційним тереном чужого, національно і політично їм ворожого капіталу. Така концепція, здається, так і остане теоретичною проблемою і побожним бажанням тих кругів, в головах яких вона зродилася, а в чиїх інтересах малаб бути зреалізована. У нинішних часах, коли господарські інтереси держав зачинають брати верх навіть над їхніми політичними інтересами наївним булоб думати, що наддунайські держави булиб охочі вступити до федерації, яка паралізувалаб їхні господарські стремління в імя інтересів західного капіталу.

Для нас, які у таких плянах ні безпосередньо ні посередньо не заінтересовані, важне хіба те, що в структурі повоєнної Европи далеко не все ще в порядку. Час від часу, але все більше і більше появляються на її господарськім і політичнім організмі небезпечні недомагання, а покликаним чинникам лише з трудом і проблематичним успіхом вдається їх ліквідувати. Але прийде час, коли така система вже не вистарчить і треба буде рішитися на основний ремонт, бо інакше будівля сама розвалиться.

Інж. М. Колтунюк.

НА СХІДНІ ТЕМИ.

Індія і Анґлія.

II.

Економічна експльоатація Індії англійцями. — Рільнича продукція, промисл і торгівля. — Бойкот англійських виробів.

При всіх трудноща́х, з якими мусять боротися індуські націоналісти, ситуація анґлійців, які зручно грають на клявішах індуських суперечностей, є теж не до позавидування. Навіть найбільш поміркувані ґрупи індуської інтеліґенції вимагають признання Індії **домініяльного статуту.** До компромісу мусить дійти і внедовзі певне признають Індії право „гомруля".

Домінія — це рівноправність. Легко було її надати Канаді, Австралії, Новозеляндії і навіть південній Африці. Однак Індія, це терен, заселений 318 міліонами людей і поділений на провінції, з яких частина безпосередньо належить до Анґлії (з населенням 240 міліонів), та частина — це сімсот менших і більших автократичних князівств, залежних від метрополії.

Домінія — це обмеження теж економічного визиску Індії Анґлією. Індія, країна рільнича з дуже врожайною землею, кліматом сприяючим рільничій продукції, а проте навіть на основі англійських джерел 100 міліонів індусів живе у великій біді, а 40 міліонів завжди недоїдають, якщо не просто голодують. Причиною цього є великі податки: рільник платить урядові 50—60 проц. вартости врожаю і 15 проц. льокальних податків. Голод повстає часто не як наслідок браку збіжа, а в наслідку його високої ринкової ціни, тому, що цілий урожай з Індії вивозиться. Анґлійці збудували в Індії густу сіть залізних та шосейних доріг, урегулювали водні шляхи, але індуси ненавидять ці здобутки цивілізації, тому, що ці комунікаційні засоби влекшують лише вивіз краєвої продукції та лягають тягарем на місцевий бюджет.

Промисловість і торгівля були в Індії до світової війни дуже скромні. Їх розвиток штучно зупинений анґлійцями, які високими митами не дозволили експортувати місцевих індуських виробів, зате не ставлять ніяких перепон для заливу Індії анґлійськими промисловими виробами.

Протягом XX. стол., головно під впливом світової війни, розвинулась в Індії продукція бавовняних і вовняних виробів. Стара промисловість зберіглась під видом міліонів дрібних домових станків, яких наприклад в Бірмі є пів міліона, в Пенджабі чверть міліона, в Асамі 400.000. Цей дрібний промисл ледви веґетує, не маючи сили конкурувати з великими фабриками в Бомбаю й анґлійськими фабрикатами. Але не вважаючи на труднощі, він покриває 1/3 краєвих потреб. Коли Ґанді кинув гасло домашнього промислу, то він думав саме про ці домові варстати, хотячи опертися на широких народніх масах, працюючих у цьому промислі. Решту 2/3 консумції виробів вовняно-бавовняних покриває анґлійський Манчестер і фабрики в Бомбаю, які вправді теж мають великі клопоти, як нпр. високі мита на машини, дійшли проте до величнього розвитку.

Індуський промисл починає експортувати свої вироби до східньої Африки, Мезопотамії, (Ірак) Арабії й навіть до Італії, випираючи поволі англійську конкуренцію. Рівнож поважно розвинувся в Індії ютовий промисл, продукція якого в р. 1925 виносила пів міліярда рупій. Ця продукція зосередкована в Бенгалі й опанована виключно англійцями.

До світової війни тільки бавовняна промисловість грала поважнішу ролю в Індії. Істнуючий в Індії до англійської окупації т. зв. тяжкий промисл був цілком знищений англійцями. Від 1917 року розпочинається нова ера. Для військових потреб організує Англія металюрґічну промисловість, яка протягом короткого часу дійшла до великого розквіту. В звязку з цим поступає добування залізної руди з богатих індуських копалень. Коли в 1913 році видобуто 37.000 тон, то в десять літ пізніше, в році 1923 — 817.000 тон. Металюрґічна промисловість Індії є цілком в руках аборіґенів. Продукція вугілля також піднеслася і тепер виносить 22 міліони тон, себто стільки, як наприклад, продукція Бельгії.

Таким чином уділ Індії у світовій торгівлі росте, не вважаючи на перешкоди зі сторони англійців. В часі від 1913 року випередила Індія Росію, Бельгію й Голяндію.

Помимо тяжкого економічного режіму, Індія успішно бореться за своє унезалежнення, та, як бачимо, на ґрунті економічної експанзії досягла великих конкретних успіхів

Бойкот европейських товарів приносить Англії кольосальні втрати. Акція спілки европейських купців, які вимагали гострих репресій, викликала солідарний виступ 14 найбільших торговельних індуських фірм, які рішуче запротестували проти такої „ініціятиви". Пропаґанда самовистарчання поставлена добре. Для висмівання перед широкими індуськими масами европейських виробів, індуські націоналісти організували пропаґандові маніфестації. На чолі такого маніфестаційного походу вели ослів, одягнених в европейську ґардеробу; на ослячі голови повбирали найдорожчі капелюхи англійської фабрикації; стада ослів були декоровані ріжними англійськими відзнаками й орденами. В освітленню тих фактів лекше й правильніше можна уявити собі вагу й розмах революційного руху в Індії.

Уважаємо, що річчю цілком передчасною булоб пророкувати, що англійці швидко будуть витиснені з Індії, але поважно треба рахуватися з тим, що англійці змушені будуть внедовзі дати Індії самоуправу та звязані з тим економічні полекші.

Л. Л.

Нові американські мита.

Митна політика є не лише в Америці одною з найбільших болячок, але й від американських мит залежить у величезній мірі ціла світова фабрична продукція та торговельні обороти. Над встановленням принципу нової митної політики радить спільна комісія палати депутованих і сенату Зединених Держав. Останні вістки кажуть, що комісія приняла компромісовий внесок про спосіб приноровлювання рухомого цінника мит. Цей компроміс полягає в тому, що рішаючий голос передається президентові Зединених Держав. До цього часу було так, що коли президент до шости днів не затвердив чи не відкинув внеску комісії щодо висоти митної тарифи, тарифа входила автоматично в життя. Надалі висота кожного мита так довго не буде обовязувати, аж поки президент, необмежений жадним преклюзійним терміном, не затвердить мита. Таким робом значіння й авторитет президента Зед. Держав знову зросте.

Осередки здоровля на Гуцульщині.

ПАТ повідомляє, що в звязку з осередками здоровля, які будують у Жабю та Делятині приїде 6. червня у станиславівське воєвідство віцеміністр праці та суспільної опіки д-р Губіцький і директор державної школи гиґієни д-р Ходзько, щоби відвідати ті заведення й устійнити ок. їх уладження.

Переслухування „опиря".

З Дюсельдорфу повідомляють, що поліційне слідство проти Кіртена покінчили, а вбивника передали до розпорядження сл. судді, який зарядив формальний арешт. У найближчих днях слідчий суддя буде переслухувати Кіртена, а рівночасно психіятри розслідять умовий стан убивника. Процес відбудеться у вересні.

Д-Р М. ГНАТИШАК. 3)

Любовна лірика Франка.

(З нагоди роковин смерти.)

(Докінчення.)

На всій збірці відбивається, крім розпуки відкиненого кохання, також цей повний душевних страждань, повільний і лагідний процес, характеристичний для кожного глибокого любовного терпіння. Внутрішним спадом емоційної акції у своїй збірці Франко несвідомо потвердив слова зненавидженого декадента Верлена, що кохання не з орлиної породи, що воно „нагадує скорше сову та її пазурі. Має великі, неповорушні очі, гарні, виразисті та німі крила сови, її кмарний, притлумлений крик, її ватовий лет, яким вона,вхопивши свою жертву, відлітає глухо на чорну вежу серед ночі".

Щодо чисто літературної сторінки твору, на якій тут спеціяльно не спиняюся, мушу лише зазначити, що крім свідомої мистецької стилізації для збірки характеристичне велике багацтво модерних на свій час поетичних форм та значна участь індивідуально перетворених літературних ремінісценцій. Амплітуда впливів щодо стилістичного оформлення любовного почування переходить від народньої пісні через Лермонтова, Гайне, Верлена і Каспровича. Окреме місце займають мотиви фавстівський і вертерівський як виплоди близького Франкові Гетового генія. Перший з цих мотивів виступає у ґротесковій, перенятій від Рішпена мистецькій формі.

На кінець хочу торкнутися питання для нас найважнішого: про значіння „Зівялого листя" з погляду модерної европейської духовости. Любовна лірика Франка виявлена у найвищій мистецькій потенції в збірці „Зівяле листя", викликує живе зацікавлення власне тоді, коли її розглядати під кутом наймодерніших літературних прямувань. Вона репрезентує, не вважаючи на свій поважний вік (понад 30 літ), одну з основних мистецьких проблем найсвіжішої сучасности. Розглядана у звязку зі своєю іншою, з ґрунту від неї відмінною поетичною продукцією Франка, вона є немов передчуттям оживленого експресіонізмом непереможного потягу до всього ірраціонального, інстинктового, відчутого — у протилежності до виконструованого, вирозумованого.

Одначе могутній дух Франка був одночасно близький до обєктивности найновішого післяекспресіоністичного мистецтва, що його гаслом є модерна річевість. Доказом цього є літературна сконструованість та виїмково дбайливе формальне випрацювання збірки, таке протилежне до емоційного, романтичного змісту і до антиформальних, неконструктивних тенденцій сучасного Франкові декадентизму і символізму. Антитетичним характером внутрішнього змісту і літературної форми творить Франкова збірка, якщо її розглядати зі становища сьогоднішної прірви між експресіонізмом і мистецьким ідеалом нової річевости, деяку, що правда механічну, синтезу внутрішної, ірраціональної духовости і зовнішної, конструктивної форми.

У цьому лежить значіння любовної лірики Франка як антиципації деякої часової мистецької проблеми. Антитеза розум-дух, яка вперше позначалася в модерних формах саме в часі повставання Франкової збірки, знайшла завжде свій вираз у всій особистости і специфічно у любовній ліриці Франка як одного з письменників, що вели українську поезію на дорогу загальноевропейського мистецького розвитку.

Найкращий приклад цієї внутрішної розірваности Франка-поета, обумовленої щойно зазначеним духовим середовищем, находимо у відношенні любовної лірики Франка до його поезії суспільницької. Змучений цим трагізмом душі, автор ірраціональних, повних почування ліричних строф „Зівялого листя" мимоволі мусів запитатися: „Чи знаєш, брате, як учать медведя танцювати?"

І перемагаючи цю протирічність гайнівським сарказмом, дійшов при кінці знаної парафрази із Ібзена до зрезиґнованого висновку:

„Іронія на скрипці гра,
Журба кістками стука;
Поет — сміється і співа
І це зоветься штука."

має досі міл
Неаполь зі 979,
0,327, Рим 92
Американськ
ристві 26 спе
і китайців,
шукати слід
— Бочка екра
рута біля Косо
го мосту. Ро
авою насипу

Ч. 126.

З націона…

В останн
дові поліційн
но знову 2 ч
в Ясениці Сі
ється в повіт
ги": в Добрів
Холоці. Ясен
закрито викл
ки шкільних
по-до переве
го також у по
ські товарист
чинах.

Ці ресії
національної
„Просвіти" за

…льного життя Дрогобиччини.

(Допис з Дрогобича.)

…ому місяці навістили Дрогобиччину
…о-адміністраційні репресії: розвяза…
…читальні „Просвіти" у Добрівлянах і
…рьній. Таким чином досі нарахову…
…сім розвязаних читалень „Просві…
…лянах, Снятинці, Унятичах, Ролеві,
…вці Сільній і Сільці. Ту остацню
…чно за те, що в ній зійшлися бать…
… дітей, щоби порозумітись зі собою
…ення шкільного плебісциту. Закри…
…світі без ніяких причин три сокіль…
…на: в Унятичах, в Модричі і в Ріп…

…не припиняють у нічім постійної
…боти в повіті. Праця місцевої філії
…останні місяці направлена головно
…нових, добірних книжковим змі…
…них бібліотек. Справу ту обговоре…
…анкеті, на якій *дир. Кузьмович дав*
…ний реферат про бібліотечну спра…
…талень. Ідучи за тим покликом фі…
…бе добірні прегарні бібліотеки, як
…овій, в Доброгостові, в Тустанови…
… Губичах, Михайлевичах. Хоч по…
…значно утруднюють просвітну ро…
…аючи до уладжування цо читаль…
…ступних відчитів, не перепиня…
…люстрації і поїздки до читалень,
…ся кожної неділі і свята. Згадати
…давне повітове свято „Просвіти",
…ови М. Галушинського, деклама…
…ського, Чорномаза, виступами
…рів з Найдорфу, Сільця, Стрий…
…ся та вкінці хорами дрогобицько…
…ого „Бояна", до яких приложити
…мистецьку міру.
…„Просвіти" мало бодай свою пу…
… значно менше цьогорічне свято
…жене місц. „Бояном" з великим
…о зложились промова д-ра Ви…
…мація студ. Німиловича і знова
… о. дир. Сапруном хори тогож
…значний розвиток за останні мі…
…зити з особливим натиском.
…слід згадати про Свято Матері,
…оку серед щирого літочого на…
…шньої української гімназії і
…о, уладжене для старшої пу…
…громадою.
…юз Кооператив під управою дир
…и 60 кооперативами зростає по…
…у свій моральний авторитет, я…
…шньої кооперативної дисциплі…
…утешнім П.С.К. кооперативні
…лять враження справдішньої се…
… сільські кооперативи просто
…рмою і річевим змістом своїх
… тим глибоким почуттям своєї
…альности. Для ближчого при…
…тивної організації далекої гір…
…у утворено в останнім році то…
…в Підбужі.
…бота значно поширилась за о…
…тешньою філією Сільського Го…
…дом д-ра Савойки. Нова Рада
…ва роки відновила і заснувала
…жків, поставила таким чином
…ю, викликала серед населення
…ресування ділом та придбала
…начні фонди, але проте все ще
…ий Господар жде, щоби накре…
…ційні рямці виповнені були се…
…ною роботою над піднесенням
…и.
…ти з останніх днів доносять, що
… правлячі сфери вирішили о…
… ав. великого Борислава. З у…
… Бані Котівської, Губич, Мраз…
… та переважно польсько-жидів…
… має бути утворена одна адмі…
…а. Ціль такого адміністраці…
… тягнути у сферу, одностайного
…ного режіму названі україн…
… того дати тому режімови по…
…засоби з фондів багатої Мраз…

… часу Пов. Нар. Комітетом на…
…них при участи пос. Блажке…
…е ухвалами наших громад. я…
…громадських бюджетів позиції
…дарські та освітні цілі. Бю…
…кались затвердження Повіто…

…ська гімназія — гордість мі…
…иться разом з „Рідною Шко…
…ови до посвячення свого ве…
… при співучасти єпископа
…деться дня 9. червня н. р.

Н. Й.

З життя наших установ.

З діяльности Товариства „Ощадність".

У Товаристві „Ощадність" для господарности і добробуту у Львові відбулося в дні 19. травня н. р. засідання Надзірної Ради під проводом голови д-ра Михайла Волошина. Докладний звіт з діяльности з білянсом за рік 1929 предложив член управи пос. Остап Луцький. Він зясував висліди свята ощадности в останньому році та сконстатував, що це свято відбулося у Львові та по містах, місточках і селах при масовій участи і великім заінтересуванні. Вислідом цієї пропаганди є численні запити з усіх кінців нашого краю в справі засновування збірниць ощадности, в котрих повстають спілки ощадности і позичок по селах (українські райфайзенки). Найбільше приймається ідея ощадности між нашим селянством, що подекуди кидається навіть з фанатизмом до збирання дрібних масових ощадностей. Натомісць менше переймається ідеєю ощадности наша інтелігенція як духовна так і світська. Діяльність товариства не обмежилася тільки до обходу свята ощадности. Пропаганду ведено через цілий рік в органі „Ощадність", який виходить як додаток до Г. К. Ч. Досі вийшло 12 чисел „Ощадности" і там уміщено 41 статтей на теми ощадности.

Ревізійний Союз видав своїм накладом брошури: д-ра Коберського, інспектора Павлюка й інжиніра Храпливого, а Центробанк своїм коштом покривав видатки переписки, діловодства товариства та інформацій і виїзду референтів.

Загальний вислід пропаганди ощадности є …чний, бо вкладки ощадности в наших кредитових установах доходить до суми 20 міліонів золотих.

Надзірна Рада приймила звіт з діяльности товариства „Ощадність" разом з білянсом за 1929 рік та на внесок інж. Юліяна Павликовського доручила управі, щоби в порозумінні з Центробанком і Ревізійним Союзом уложила прелімінар видатків на пропаганду ощадности на 1930 рік і спосіб покриття видатків. На внесок директора Івана Филиповича поручено управі узгіднити формулярі до ведення шкільних збірниць з відносними приписами шкільних властей. Вкінці розважувано, чи не булоб вказане, щоби наші кредитові установи приймали вкладки ощадности також у неділі пополудні.

Бурливі сцени на процесі хорватських патріотів.

Підчас процесу проти д-ра Мачека і тов., обвинувачених за державну зраду, приходить часто до бурливих сцен. І так напр. оборонець б. міністр д-р Трумбіч і інші оборонці обурені протестували проти легковажного звороту в промові прокуратора, що обвинувачені, мовляв, разом з емігрантами сподівалися, що закордон принесе Хорватії на тарілці готову самостійність. Так само криками перебивали вони промову прокуратора, який замахи на державні будинки пояснював бажанням обвинувачених зірвати звязок поміж хорватським народом і королем. Прокуратор зажадав для усіх обвинувачених кари смерти, або 20-ти літ вязниці. Присуд сподіваний коло 10. червня.

В безконечній черзі...

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В суботу переслухано дальших чотирьох обвинувачених: Романа Качмарського, Михайла Колодзінського, Льва Гошовського і Володимира Лемішку. З них перший заявив, що належав до УВО; три інші свою приналежність до УВО заперечують. На поліційні побої жалувався і їх широко описував тільки обв. Лемішка.

Зізнання обв. Качмарського.

Роман Качмарський, літ 22, скінчив IV. кл. гімназ. і був на 4 р. учит. семин. Вів по смерти батька крамницю з взуттям при вул. Сапіги ч. 57.

На запит предс. заявляє, що **належав до УВО**, як і його молодший брат, засуджений наглим судом на 5 літ тюрми за співучасть у нападі на почту при вул. Глибокій. Про цілі УВО говорить, як і попередники: організація працює для створення незалежної Української Держави на всіх українських землях, між іншим приготовляючи український нарід до збройного повстання проти окупантів, у даному разі проти Польщі.

До УВО вступив з кінцем 1928 року, звербований товаришем його брата, якого назвища не знає. Вступив, бо, як каже, не хотів бути гіршим від свого молодшого брата і бажав працювати активно для ідеї визволення, яку заступає УВО. Присягу від обв-ого відібрав той самий чоловік, що його звербував.

З черги питає предс. про терор і саботажі, виконувані членами УВО. Обв. пояснює ці два терміни і на дальший запит каже, що, як треба, то організація може вбивати і урядовців і навіть суддів. На приказ орг. він убив би і рідну сестру і самого предсідника. Зрештою про це рішає і прикази видає провід організації.

„Сурму" читав, дістаючи її що-місяця. Після прочитання ховав її або палив. При ревізії не знайдено в обв-ого нічого, він сам сказав на поліції, що під футриною у нього є схованих 8 прим. „Сурми". Членів до УВО не вербував, бо це не було його завданням. Зокрема не звербував ні Онишкевича ні Огродніка, хоч сказав так перед сл. суддею. Не чув теж нічого про плянований напад на ком. Федунішина й поліц. аґента Огродніка, хоч про це говорив, у слідстві. На поліції обв-ого не били. У сл. судді признався і зложив широкі зізнання, бо поліція грозила, що не сміє нічого зміняти.

В цьому місці предс. пояснює, що у слідстві обв. виясновав плянований напад на згаданих поліц. функціонарів у той спосіб, що це в дійсности не мав бути напад, тільки намагання випробувати справність призначених до того боєвиків, аби в разі дійсного приказу в цій справі вони могли виконати атентат як слід.

На дальші запити обв. каже, що про вибух на „Сх. Т." і на зал. двірці нічого не знав, таксамо ні про приготовлювання нападу на каретку, що везла гроші до Винник, ні про плян підпалу ліса біля Винник і фільварку в Чижках. З черги обв. оповідає, кого з обвинувачених знав, а кого ні. Знав Лемішку з лиця і Кульчицького (учит. семинаря). Потім предс. показує обв. карту Львова, знайдену у нього при ревізії, в якій підчеркнені місця, якими атентатчики мали нимо втікати після виконання замаху на ком. Федунішина. Обв. заявляє, що тих підчеркнень на мапі він не робив. На нараду на Кайзервальд, на якій мали обмірковувати плян того нападу, обв. теж не ходив.

У слідстві обв. зізнав був, що діставав „Сурму" від Попадюка. Тепер це відкликує. Таксамо відкликує, що його звербував до УВО і заприсяг Петро Сайкевич, який сидить тепер у тюрмі.

На запит прокур. обв. каже, що у слідстві зізнавав інакше, бо співвязні казали йому, що в разі змінних зізнань його можуть завернути з поворотом до поліц. арештів. Зрештою думав, що суддя і поліція — це одна рука, на що предс. …каже, що суд судить таксамо добре поліцію, як і обвинувачених і в цьому відношенні ніякої ріжниці не робить.

При кінці питає обор. д-р Старосольський, чи були коли які атентати або хочби погрози зі сторони УВО на суд. Обв. заявляє, що про це не чув. З черги на запит д-ра Стар. оповідає, що по смерти батька (6. січня 1929) він мусів кинути школу і став як найстарший вести батьківський варстат, аби виживити маму і цілу рідню.

На запит прок. оповідає ще, що був уже кілька разів арештований, м. ін. після нападу на почту при вул. Глибокій і після вибуху в ред. „Слова Польского". На запит обор. д-ра Шухевича обв. каже, що з того приводу він ніяких доходжень не мав. Тому, що його взагалі часто арештовано, він уважав, що поліція має його на оці і чи треба чи не треба, арештує при всяких нагодах.

Зізнання обв. Колодзінського.

Михайло Колодзінський, літ 27., студ. правничого факультету у Львові заявляє, що до…

УВО не належав і в її діланнях ніякої участи не брав. Зокрема не вишколював членів УВО. У студ. життї брав участь і належав до ідеольоґічної ґрупи українських націоналістів. У часі від 5. серпня до 14. вересня 1929 був на військових вправах у Вжесні на Познанщині. Після повороту з вправ був ще кілька днів на селі, а коли приїхав до Львова, його арештовано.

На запит предс. каже, що не ходив ні на Високий Замок, ні на Кайзервальд, ні до Знесіння і не вишколював членів УВО. Про замахи у Львові читав у пресі, будучи на військових вправах, але про приготування до тих замахів нічого не знав.

На запит предс. обв. виясняє широко ідеольоґію українських націоналістів, які поставили собі за ціль витворити тип сильного й активного українця, що мав би сильну волю і прямував до визначеної собі мети. Націоналісти хочуть приготовити український нарід до того, аби евент. сприяюча конюнктура не застала українців неприготованими, як це було в 1918 р. Збройне повстання проти Польщі — це в теперішніх обставинах абсурд.

Обв. працював як касієр у Студ. Громаді, ... чів. сенат з кінцем року розвязав. Був теж членом „Просвіти", „Р. Школи" і „Сокола", але в тих орґанізаціях активно не працював.

На запит. д-ра Стар. обв. стверджує, що всі українські політичні партії (УНДО, соц.-радикали, соц.-демократи і т. д.) ставлять собі за мету будову Української Держави, отже те саме, що й група українських націоналістів.

Зізнання обв. Гошовського.

Лев Гошовський, літ 21, інтроліґатор, скінчив III. кл. ґімн. і 3 роки промислової школи. Працював в інтроліґаторні Семковича.

До УВО не належав і до ніякої вини не почувається. Про УВО чув тільки загально. Про ніякі замахи не чув, таксамо не чув ні про плянові підпали ні напади. Перед сл. суддею обв. зізнав, що від липня 1929 належав до УВО, до якої втягнув його нібито Кирилюк; а зізнав так, бо один вязень, що з ним сидів, казав йому, що нічого не сміє зміняти з того, що зізнав на поліції. До ходження на військовий вишкіл на Кайзервальді не признався і перед сл. суддею. „Сурми" не читав.

На запит предс. каже, що його на поліції не били, тільки грозили, що відберуть здоровля. На дальші запити каже, що належав до „Луґу" і чит. „Просвіти" на Знесінні. Дальше оповідає, кого з обвинувачених знав, а кого ні.

Тому, що ні прокуратор, ні оборона не ставили підсудному ніяких питань, покликано на салю обв. Лемішку.

Зізнання обв. Лемішки.

Володимир Лемішка, літ 22, скінчив IV. кл. ґімн., а потім торг. школу. Був прив. урядовцем, а саме бухальтером кооперативи „Власна Хата".

До УВО не належав і ніхто не намовляв його, аби вступив до неї. Читав тільки про неї в ґазетах: „Ділі", „Н. Часі" і „Веку Новім". У слідстві (27. вересня) признався, і зізнав дуже доладно, що належав до УВО, бо на поліції його полякали і грозили, що перед сл. суддею не сміє нічого зміняти. Тому й обтяжив і себе і інших.

На запит предс. каже, що у дні замаху стрівув Вацика і Терещука на вул. Личаківській і просив у них папіроски. (Після того вони мали піти на вул. Пелчинську в сторону цеґольні).

Свої зізнання обв. відкликав у слідчого судді вперше 4. січня 1930.

На дальші запити предс. оповідає, як його бито на поліції дня 14. вересня. Били його подібно, як інших, при чому на голову закидали коц. Того дня дістав 66 ударів по пятах, а по перерві били його дальше, поки не зімлів.

На запит оборони оповідає, що сидів у поліц. будинку 4 дні, а потім брали його двічи до переслухування з суд. арештів до поліц. будинку.

На запит прок. оповідає обв. про свою стрічу з Бідою на Знесінні (це було в кооперативі), якого завів на його прохання до Кирилюка. При кінці прок. пригадує, що обв. заявив був раз перед агентом Хшановським, що він має злість на УВО, бо йому обіцяли з хвилею вступлення до УВО ріжні благодати, а тимчасом впакували до тюрми.

Обв. Біда голоситься до слова і заявляє, що УВО не тільки не обіцяла своїм членам ніяких благодатей, а навпаки — перестеріґала кожного перед приступленням до неї, аби добре надумався, чи зможе відповісти завданням, накладаним орґанізацією.

Обв. Крушельницький: Вповні потверджую повищі слова.

На цьому розправу замкнено. В понеділок зізнаватиме решта обвинувачених.

Зміни в польському уряді?

У Варшаві кружляють чутки, що міністр публ. робіт Матакевич уступить, а його місце займе бувш. міністр. публ. робіт Морачевський. Міродатні круги заперечують ті чутки.

Хто буде президентом м. Львова?

У справі уконституування Тимч. Міської Ради йдуть переговори між ґрупами. ББ. старається створити більшість для вибору президента. До тієї більшости входили би клюби ББ, ХД й інтеліґенції, разом 63 голоси. Може приєднали би до неї ще й двох членів соц. фракції й ін. Члени старої ради висувають на становище президента проф. Хмамтача. Має теж шанси кандидатура інж. Бжозовського. Великі трудноші насуває справа віцепрезидентів. Одну віцепрезидентуру здобула би хадеція, одну соціялісти, одну жиди. Часть клюбу ББ як кандидата на жид. віцепрезидента висуває д-ра Левенгерца.

За злуку польських селянських партій.

Управа комітету злучених селянських партій ухвалила вислати до гол. управи „Визволеня" предложення, аби Визволеня, Пяст і Стр. Хлопске получилися негайно без ніяких умовин і уґіднень, як програмових, так і персональних.

Скликання православного Собору.

Пат повідомляє з Варшави: Дня 31. травня підчас богослуження в православній церкві на Праві міністр віросповідань і освіти д-р Червінський вручив митр. Діонизієві акт президента держави про скликання православного Собору в Польщі. Гродненський епископ відчитав той акт, а потім відбулося подячне богослуження. На богослуженні був мін. Червінський, Цар і ін.

Скликання Собору попередять збори представників духовенства та світських представників, що як передсоборне зібрання, займуться спільно належним приготуванням і опрацюванням ріжних завдань і справ, у яких Собор мусітиме заявитися.

Німець схоплений із фр. території.

Німецька політична поліція заманила на німецьку територію з французької прикордонної смуги (на кордоні Франції та басейну Сари) 38-літнього Вільг. Бекера й арештувала його. Бекер, родом із Саксонії, був засуджений в Німеччині за протидержавну діяльність, та він утік у Францію, де мав посаду у фін. інституції. З Бекером запізналася була Кат. Онезорґе, що є на услугах поліції. Вона при помочі торговця худоби Заєра, що теж є на услугах поліції, заманила Бекера на прогульку автом. Вони переїхали в Блісталь кордонний міст і відси поліція відвезла Бекера іншим автом у глибину Німеччини.

Слідство в справі події в Найгефен

Мішана польсько-німецька комісія переслухала м. і. арештованого польського комісаря Бедзинського. Комісія постановила візвати знавців рушникарів із Варшави та Берліна.

Зі спортового життя.

УКРАЇНА—ГАСМОНЕЯ 1:0 (0:0).

До цих змагань виступила Україна в складі: Новицький, Скреґота Сич; Борсук, Цимбала, Воробець; Підлісецький, Кобзар, Лисик, Петрів, Маґоцький. Гасмонея в свому повному складі з Бірнбахом і Редлером в обороні та Горовіцом на середині помочи. Гра велася в доволі швидкому темпі, при чому обі дружини мали немало шансів стрілити ґоля. Одначе оборона з одної і другої сторони стояла на висоті завдання і паралізувала з успіхом всі почини нападів. Перемогла в цих змаганнях заслужено українська дружина, бо її напад, скріплений Петровим, був більше зіграний і витворював перед воротами Гасмонеї багато небезпечних ситуацій. Одну з таких ситуацій використав притомно Кобзар, стріливши з подання Лисика рішаючого ґоля (в 32 мін. другої половини). Дві хвилини пізніше могла Україна підвищити вислід, одначе Кобзар стрілив з кількох кроків пова стовп. В українській дружині найліпша була оборона, зокрема Скреґота; Новицький мав небагато до роботи. Напад в загальному вдоволив, хоч були в ньому слабші місця. Найслабше представлялася поміч, що не все вміла дати собі раду з противником. — Публики до 2.000. Суддя п. Крайцарек.

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

Львів. Чорні—Леґія 0:0. Чорні мали переваґу і повинні були перехилити ці змагання на свою сторону.

Кор. Гута. Погонь—Рух. 1:4 (0:0).

Познань. Варта—Гарбарня 5:1 (1:1).

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Львів. Чорні—Лехія 2:2 (2:0).

Львів. Погонь І. Б.—Явіна (Зол.) 6:3 (2:0).

Перемишль. Польонія—Ревера 2:1 (1:1).

Стрий. Погонь (Стрий)—Ресовія 3:2 (2:0).

Відень 1. червня.

Будапешт—Краків 6:1 (3:1).

Відень—Загреб 8:0 (2:0).

Краків—Загреб 5:1 (2:0).

Відень—Будапешт 2:2 (1:1).

Будапешт: Мадярщина—Австр... фах. дружин.

Відень: Мадярщина—Австрія 3... ча за чашу амат. дружин.

НОВИНКИ

— **НИНІШНЕ ЧИСЛО „ДІЛА"** **на поодинокі друковані адреси ... Передплатника та на кожній ад... Адміністрація квоти, скільки хто... ти, щоби мати заплачену передп... червня ц. р.**

— **Зі сьогоднішним числом** пер... на будову домівки „Рідної Школ... чі. Звертаємо при нагоді увагу ... на оголошення про посвячення ... 9. червня. Тішить нас, що Дрог... шують своє велике діло будови, ... вже 350.000 зол. У домівці поміщ... „Рідної Школи" з 9 клясами і в... салями. До викінчення бракуют... убікації і частина внутрішнього ... сумніваємося, що українське гро... прийде з підмогою і відгукнеть... мітету.

— **Поминальньне Богослуж...** бл. п. д-ра Бачинського Володим... у вівторок дня 3. червня ц. р. в ... лоській церкві при вул. Руській...

— **В Українськім Історичн... Т-ві в Празі** відбулись 27. ц. ... дійсних членів: 1) Чеховича К... ритми Шевченкових віршів". ... Л. Т. — „Зі студентських рокі... 3) Сірополка С. О. — „Історія ... ний опис першої дисертації ...

— **Гуцул згинув під автом.** ... Косів) авто Каганого із Кут, ... комісію (суддя й нотар) наїха... цул згинув на місці.

— **Міст на Черемоші.** У ... конференція делеґатів польс... залізниць із делеґатами ... ниць у справі будови залізн... Черемоші, що лучив би Ку... боці з містом Вижниця по... Будова мосту почалася би в ... Міст повинен би причинитис... транспорту дерева, бо Покут... лізниць.

— **Самогубство судді.** ... військовім цвинтарі в Станис... бі бритвою горло суддя окр. с... При ньому найшли картку, ... його поховали в тому місці. ... тя. Тіло перевезли до цвинт.

— **За собакою, а проти л...** раз мав нагоду ствердити ... т. зв. гицель чи живолуп бі... собакою, яка не має каганц... бере в оборону собаку. Нав... собака скажена. Учора у Л... лінських дійшло до того, ... такого бідного собачника п... те, що він помилився і схопи... ганець. Уже випрягли були ... освободити полонену собак... діється кривда людині, тоді ... ців, щоби стати в її оборон...

— **Фальшиві 5-золотівки** ... ґу. Нелегко їх розпізнати; во... точности на беріжках і є тр... чайних.

— **Погоня кін. поліцая** ... рівський 28-літній злодій ... розбивати крамницю та в ... му кінний поліцай. Злодій ... ним кінний поліцай через ... лиж станув перед перешк... перескочити, вистрілив за... стрілу прибігли два поліц... ралевича.

— **Ріжні вістки.** У Бу... вий конґрес союзів пись... рів при співучасти 120 ... повітах Новоґрудка ґр... кілька мільйонів. — В ... розпорядок: кожний к... банкротство, тратить ... ри. — Бернард Шов т... свої твори для фільм... меться англійське пі... англійських акторів. ... жавних музеїв дістал... історичних памяток: ... Станислава Августа, ... „Білого Орла", — чи... рисно, польська прес... **останньої статистика**

...льна роз- ...их рі- ...мій ... зол. ... чверть ...лютого, премії: ... зол. " " " ... брати ...х. ... від дня ...о і найпе... ...осування

...я на Гу- ... з осередками ... та Делятині ...ке воєвідство ... опіки д-р Гу... школи гиґієни ... заведення й у...

...пиря". ...ть, що полі... ...інчили, а вбив... ...ння сл. судді, ... У найближчих ...хувати Кіртена, ...ть умовний стан ...вересні.

...ти, деяку, що ...ішної, ірраціо... конструктивн... ...обовної лір... ...сової мисте... ...х, яка впе... ...зх саме в ...асі ...найшла за... ...а і спеція...ьно ...ого з пись...мен... ...на дороз... за... ...о розвитку. ...трішної розір... ...ної щойн... за... находимо у ...анка до його ... в цим траґізмом ...шних почування ... мимові му... ...ате, як учать ...річність ґа...нів... ...інці знано па... ...аного висн...вку

не має досі міліона мешканців: найбільшим є Неаполь зі 979.224 мешканцями, Міляно має 970.327, Рим 927.074, Ґенуа 624.572 мешканців.

— Американський дослідник Рей Кепман у товаристві 26 специялістів, американців, французів і китайців, вибрався на монґольську пустару шукати слідів „пралюдини".

— **Бочка екразиту.** Підчас останнього виливу Прута біля Косова усунувся насип коло залізничого мосту. Робітники, що працювали над направою насипу найшли бочку з екразитом, льонтами та детонаторами. Поліційно-військова комісія ствердила, що екразит уже розкладається, а походить із часів великої війни. Приготовлений був для висадження залізничого моста та шляху. Екразит затопили в Пруті, льонти та детонатори забрали до військової лябораторії.

— **Дитина з великими очима.** До шпиталю в Томашові привезли трупа немовляти з дивно розвиненими руками та ногами та сильно виставною грудною кліткою. Очі займають 1/3 часть цілої голови, а виповняють місце, яке звичайно займає мозок. Нарід товпиться перед шпиталем і каже, що це діявол.

— **Справжні антиалькоголіки.** На митнім уряді в Кошицях лежало на складі 7000 літрів коняку від 10 літ. Тому, що оплата була висока, не хотів посилки приняти ні той, для кого була призначена, ні адресат. Рада в раду урядовці рішили, що найкраще цей коняк вилити до каналу. Він був варт пів міліона чеських корон. Правники впевняють, що з однаковим правом можна було цей товар продати на ліцитації.

— **Соломоновий присуд.** У Варшаві, в рабінаті, підписали цими днями розводову умову, яка варт того, щоби про неї згадала світова преса. Муж, Іцик Ялоскер, хотів улекшити собі життя і таки добре вкрав. За це дістав 2 роки вязниці. Його жінка заявила йому тоді, що не хоче мужа злодія і домагається розводу. Пішла скарга до рабінату. Рабінат намовляв мужа, щоб дав жінці розвід. Муж, який мав на два роки спокій, бо не потрібував в врешті жінкою журитись, не бачив ніякої причини, чому саме тепер мав би дати їй волю, коли він буде „сидіти". Тоді рабін сказав Соломонове слово: Нехай жінка зобовяжеться давати мужеві два роки в вязниці харч, а муж зголиться на розвід. Обі сторони згодились з цією пропозицією і рабінат видав розвід з такою оригінальною умовою. Жінка користаючи зі свободи буде працювати на мужа, а муж буде її згадувати щодня при обіді та вечері.

— **У звязку з численними зголошеннями** на покупку Преміової Будівельної Позички, які правдоподібно перевищать з великою надвижкою емітовану Скарбом Держави квоту 60,000.000 зол., довідуємося, що приділ облігацій Преміової Будівельної Позички між субскрибентів буде відбуватись після черги зголошень з тим, що записи дрібних субскрибентів будуть рівнож узгляднені. Все те є викликане змаганням дати змогу найширшим кругам набути облігації згаданої позички по номінальній ціні. Записи приймається від понеділка 2. червня ц. р. 2204

Тайна чару діссельдорфського опиря на жінок.

Є річю цілком незрозумілою, як Петро Кіртен, арештований недавно „опир з Діссельдорфу", міг користуватися таким демонічним впливом на жінок і дівчат. Бо з виду він досить поганенький, малого росту, помітно пережитий чоловічок з великою головою, відстаючими вухами й холодними очима. Він є типом сексуального патольоґа, надзвичайно чемний і облесливий у поведінці з кожною жертвою, яку собі вподобав, до того часу, поки вдалося йому заманити її на якесь відлюдне місце за містом. Тоді він миттю ставав цілком другою людиною, був дикий і нестримний та не мав найменших скрупулів сіяти довкола себе смерть. Був надзвичайно вирахований і коли тільки протверезів з крівавого опяніння, негайно з найбільшою обережністю затирав сліди злочину, на те, щоби опісля в анонімових листах до поліції наводити її на місце, в якому закопав останню жертву. Кіртнер умів зєднювати собі таке велике довіря жінок і молоденьких дівчаток, що вони без ніякого остраху відвідували його: у себе дома Кіртен ніколи жадної з них не ображав, поводився дуже чемно і спонукував до дальших зустріч, — аж поки не годився піти на прогульку, з якої звичайно більше не вертали. До цього часу ствержено, що Кіртен убив 9 жінок і на 6 інших напав. Однак цей ланцюх його злочинів ще не закінчений, бо щораз інший невиясненний досіль випадок стає предметом слідства. Кіртен поводиться при переслуханні дуже спокійно, часами навіть цинічно, цинічно підсміхається при зізнаннях свідків оповідає подробиці ріжних фактів.

Наслідком безробіття — новий шк. примус в Анґлії.

В англійській палаті громад міністр освіти Тревелін боронив новий законопроект, на основі якого шкільний примус продовжений до 15-го року життя. Головним арґументом на корисність тої нової реформи навчання в Анґлії є — страшне безробіття, яке треба поборювати всіми наиможливішими засобами. Наслідком нового закону буде те, що 460.000 молодих безробітних, замість пошукувати працю, робити конкуренцію батькам родин і нищити державну скарбницю (запомоги для безробітних!), поверне назад на шкільну лавку. Крім того посаду найде нових 8.000 учителів. Також велика скількість безробітних найде працю при будові нових шкіл, які будуть потрібні для соток тисячів нових учнів.

Спроби театру в Стрию.

Виявляється, що наших мандрівних театрів є таки замало. У Стрию заснували театральне товариство ім. Старицького, що робить спроби давати театр. вистави місцевими силами. У допомогу прийшов місцевий „Народній Дім", з інсп. Соколовським. Почалося з вистави „Несподіванки" Ростворовського; відтак пішла комедія Белої „Мітродора" і оперета „Циганські чари" Ванченка.

Театр Старицького виїздив з виставами до Дулібів, Добрян, Дашави і Гірного. Завдяки талантові учасників театрального гурта та праці директора Коссака Василя, всі вистави виведені понад міру звичайних, аматорських вистав. Участь беруть: Івашкевичівна Орися, Котовичівна Ірина, проф. Солтис Богдан, проф. Садовський Осип і Сташків Зенон при помочі п. Коссакової Ірини, артистки наших театрів. Сама видня з електричною інсталяцією і відновленими кулісами робить добре враження. Театр подбав уже за власні, гарні костюми. Дня 31. травня і 1. червня ц. р. театр ім. Старицького грає в Дрогобичі, а на 5. червня заповіджено в Стрию виставу оперети Зубенка-Форостини „Ганжа Андибер". В опереті „Ганжа Андибер" буде диригувати імовірно сам автор проф. Форостина.

З концертової салі.

Концерт О. Левицької й Е. Ремлер.

Дня 18. травня ц. р. відбувся у великій салі Музичного Товариства концерт на два фортепяни п-и Олі Левицької, абсольвентки Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка й концертантки курсу проф. Позняка в консерваторії і п. Еліт Ремлер, асистентки тогож професора. В програму входили оригінальні твори на два фортепяни, а саме: Концерт Ц-моль Баха, Суїта Рахманінова, Патетичний концерт Ліста і Ноктюрни Дебіссого в транскрипції Равеля.

Концертантки виказали повне опанування піяністичної техніки, не кажучи вже про ідеальне зіграння. Слід підчеркнути мистецьке фразування і педалізацію та вспіле приноровлювання динамічних ефектів. Найкращою точкою цікавої програми цього концерту було виконання Суїти Рахманінова (І. фортепян п. Оля Левицька).

Зібрана публика нагородила обі концертантки щирими оплесками і множеством квітів. Бажаємо нашій талановитій піяністці п-і Левицькій дальших успіхів у її мистецькій карієрі.

Н.

Концерт дрогобицького Бояна в Стрию.

Дня 15. травня ц. р. загостив дрогобицький Боян до Стрия, де влаштував концерт творів М. Дм. Леонтовича на дохід будови памятника Вербицькому. Концерт цей попередив реферат проф. д-ра Н. Нижанковського про Леонтовича і його творчість.

По тім дуже гарно й інтересно обробленім рефераті слідували продукції хору. На естраду виступив гурт, около 60 осіб, під управою о. дир. Сапруна. Вже сама поява такого численного скромно, але незвичайно гарно убраного хору з емблемами дрог. Бояна, викликала дуже миле враження. Це явище відтворило в нашій уяві хор Кошиця. Один знак і присутні почули могутню пісню „Достойно єсть", яка своїм відтворенням відразу заволоділа публикою. Колиж по ній загомонів кант „Ой зійшла зоря", то всіх слухачів просто таки полонив. Слухаючи такого мистецького виконання, не хотілось вірити, що це Боян, не Кошиць, не Котко, а „Дрогобицький Боян", який зумів піднестися до висоти справді мистецького рівня та створив зі себе віспівану орхестру, яка переносить людину в вищу божеську царину та опановує її нерви. І так плила одна пісня за другою. То мужеський, то жіночий, то мішаний хор. Слухачі сиділи і зором питалися „де ми є і звідкіля ці люди?"

Чудово переспівано всі точки гарно дібраної програми і закінчено її дуже улюбленими і по мистецьки виконаними обрядовими творами, як „Щедрик", „Мак", „Зайчик" і „Коза".

За таку гарну і дуже милу несподіванку належиться в першій мірі подяка Веч. о. дир. Сапрунові. Те, що він дав зі своїм хором у Дрогобичі, повинно бути зразком для наших диріґентів.

Висловлюючи подяку о. диріґентові, треба признати також велику заслугу співакам з побажанням, щоби на тім їх праця не кінчилася, щоби вони на тих самих дошках в двайцятьпятьліття своєї праці заспівали та були початком нового відродження наших хорів і підвалиною співацького союзу. А такого відродження нам треба. От напр. Стрий. Чим він може похвалитися? Співаків, диріґентів і хорів має богато, але про висліди праці краще й не згадувати. Тут. Боян має обходити за рік трийцятилітній ювилей своєї діяльности, а яка підготовка до цього свята? Вже тепер минулися Шевченківські та інші концерти і настав час до праці, за яку всі без вимку: старі, молоді, міщани, інтеліґенція (урядництво, союзники, молочарі) і т. п. стати повинні, щоби бодай в частині наслідувати дрогобицький Боян та стати на гідній висоті стрийської співацької традиції.

В. К—ич.

З судової салі.

За наклеп на священика.

Дня 30. травня відбулася у Львові розправа проти Яна Стомпора, відповід. ред. часопису „Хлоп" у Львові, Ізидора Кардаша, нач. ред. того часопису і Михайла Дзюбанського, господаря з Соколівки, за провину нарушення чести з §§ 487, 488, 489 і 491 к. з. поповнену друком. Обвинувачував о. Зиновій Кузьмович, гр.-кат. парох Соколівки і Ходірковець, якого заступав адв. д-р Л. Ганкевич, за те, що в ґазеті „Хлоп" з 19. І. ц. р. появилася стаття Мих. Дзюбанського, повна неправдивих і видуманих фактів під адресою прив. обвинителя. У статті тій грожено о. Кузьмовичеві м. ін. такими словами: „Може овему попові належалбисея які хшест для опаментаня, жеби спокойне седзял на векі". На розправі обв-ні Ян Стомпор та Ізидор Кардаш перепросили о. Кузьмовича і згодилися помістити відповідну декларацію у своїм органі. Обв. Мих. Дзюбанського увільнено, бо показалося, що він не є автором того допису, тільки хтось сфальшував його підпис.

В обороні церкви.

З початком минулого року відбулась у Холмі розбірка одної з православних церков, що викликало серед холмщан замітне обурення. В неділю 24. березня 1929 р. після Богослуження в парохіяльній церкві в Холмі, люди зібрались на церковнім цвинтарі, а пос. Павло Васильчук вийшов на лавку та став промовляти про безправність розбірки, вказуючи на леґальні засоби, яких слід ужити для внедання у властей здержання розбірки. Вуличкою, попри церков переходив випадково заступник повітового старости в Холмі Тадей Іллюкевич, а запримітивши зборище, кинувся через юрбу людей в сторону посла Васильчука та став криком грозити йому арештом і т. д. Присутні, не знаючи, що це урядова особа, почали з урядовцем лаятись, деякі жінки були навіть досить агресивні, але коли Іллюкевич витягнув з кишені папіросницю та випрямивши її до людей, заповів, що буде стріляти, це вже викликало суміш сміху і злости, так, що люди справді почали на нього напирати. Щойно на рішучий виступ посла Васильчука, який виясинв людям, що це заступник старости, люди здержалися і успокоїлися.

Зваблена криками прибула на місце події поліція, але тому, що люди, а передовсім жінки, з цвинтаря подалися в церкву, Іллюкевич перечекав поки люди будуть виходити з церкви, а розпізнавши деяких учасників, казав їх арештувати.

Епільоґом цієї події була судова розправа, яку визначено на день 2. травня ц. р. перед карним судом у Холмі. Прокуратор вніс обвинувачення проти Анни Прокопюк, Василя Друка і Стаха Цесляка, мешканців Холму чи сусідніх сіл, за спротив владі та публичне насильство.

На цю розправу прибув з доручення Української Парл. Репрезентації в характері оборонця посол д-р Степан Біляк, адвокат в Городку

Зг. Чутка про приїзд українського посла-обо-
зоння до Холму, скоро розійшлася по місті так,
що перед судовим будинком зібралися доволі
тисленно холмські українці, цікаві прислухати-
ся розправі. Розправа дійсно почалася, однак
тому, що головний доказовий свідок заст. ста-
рости Ілюкевич на розправу з невідомої при-
чини не прийшов, розправу відложено на не-
означений час.

Посол д-р Біляк і посол П. Васильчук ско-
ристали з зацікавлення холмських українців,
між якими переважали селяни та запросили їх
до дому посла П. Васильчука на розмову про
громадські справи, яка протяглась понад
2 години.

Дописи.

**СОКАЛЬЩИНА. (З подвигів „Стшель-
ца").** Село Гоголів жило до недавна зовсім
спокійним життям, заняте виключно освітньо-
економічною працею, та розбудовою громад-
ського життя. Однак не довго тривав такий
стан, бо заснований там „Стшелец" почав спо-
кійне населення провокувати і тероризувати, на-
магаючись розбити дотеперішнє життя у громаді.
Подаємо декілька фактів: Дня 10.III. ц. р. бавилися
малі хлопці стрілянням з ключа за селом (700
мтр.). Коли діти були заняті забавою, при-
бігло двох „стшельців" а саме: Міхал Ожґа
с. Вавріка і Юзеф Дембінський і під загро-
зою револьверів воліклм насильно 2 хлопців
яких 500 мтр. по землі та відвели їх на посте-
рунок до Яструбич, де постер. Костецький
випитував їх, хто має в селі кріс або дубель-
тівку. Коли хлопці не вміли нічого сказати,
тоді зачав їх постерунковий копати і викинув
за фіртку, прозиваючи ординарними словами і
темною нічю (9. год. веч.) пустив їх до дому.
На це є свідки. Коли наші пожежно-руханкові
товариства розвязуються за вправи на вій-
ськовий спосіб, то „стшелец" має право стрі-
ляти навіть в день серед села коло церкви й
школи, а навіть на подвірю українських селян,
наслідком чого люди бояться виходити з хати.
В часі стріляннни провокують спокійне україн-
ське населення ординарними словами. Роззухва-
лені безкарністю, є вони пострахом цілого на-
селення, яке зовсім зрозуміло — до крайности
обурене поступованням членів „Стшельца".
Дійшло вже до того, що „стшельци" погрожу-
ють селянам, що їх вистріляють як собак, коли
хто „стшельцам" буде противитись. Так ви-
сказався „стшелец" Юзеф Дембінський перед
Марією Андрушак вдов. по Семені. Мало то-
го — для скомпромітування невигідних їм лю-
дей підкидують кріси, а постерунок перево-
дить ревізії у людей, котрі ніколи не мали ні-
якої зброї. Факт цей мав місце у господаря
Андрущака Миколи, де перевели поверховну
ревізію на стриху, в хаті, стайні, коморі, аж
щойно у стодолі по переведенні поверховної
ревізії у кількох місцях, почали ґрунтовну ре-
візію в однім місці і витягнули зі зовнішньої
сторони будинку з кута під підлогою на тоці,
кріс. Постерунковий казав зятеві тогож госпо-
даря Теодорові Зазулі, голові „Лугу", нести
кріс через село, а коли Зазуля відмовився від
того, тоді постерунковий скував його і скова-
ного відвів на постерунок до Яструбич. В Го-
голеві дійшло вже навіть до збещещення хре-
ста. А саме населення Гоголева поставило під
церквою могилу і хрест для відправлення па-
нахиди за українських Стрільців, що впали у
боях. Тоді якісь „герої" розрили могилу, а
хрест кинули до гноївки, що випливає з го-
ральні. Українці поставили назад могилу й
хрест та відправили панахиду на Великдень.
Такі ось надужиття й безправства діються у
Гоголеві під „дбайливою" опікою поліції в
Яструбичах. Але що вимагати від „стшельца",
коли й поліціянти з цього постерунку побива-
ють спокійне населення. І так постер. Ігнаци
Калета побив Гната Івашкова, за що вироком
Повіт. Суду в Сокалі з 13. травня ц. р. IV. кґ.
210/30 засуджений на кару арешту. Той сам
Калета враз з іншим постерунковим Ґолінґом,
другого дня Великодніх Свят напали в ночі на
вулиці в Яструбичах на Василя Лешишина і
без ніякої причини побили його. За це по-
биття ведеться в Повіт. Суді в Сокалі до п.
спр. IV. кґ. 368/30. справа.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок, 2. червня, год. 8·00 веч. Концерт Ади Сарі.

Малий Міський Театр:

Понеділок, 2. червня, год. 8·00 веч. Кепський шелит.

Цирк Станевських (площа Бема):

Понеділок 2. червня, год. 8. вечором атракційна вистава.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Нічна варта" (з Білі Дов, на осн. повісти Кльод Фарера). Вимки з оп. „Жидівка".
КАСІНО: Анастазія. Озеро кохання.
КОЛЬОСЕИ: Парада жовнірчиків. Комедія.
КОПЕРНИК: Пат і Паташон у ком. „Зачарований килим" і „Несподіванка".
ЛЕВ: „Орлеанська діва".
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Біла княжна" (Поля Негрі). Осміх Варшави.
ОАЗА: Людина з юрби.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Отруйник" (із Конрадом Файтом) Приїзд Мозжухина у Варшаву.
ПАН: Козаки.
ПАСАЖ: Таємна ватага. Одноденний князь.
ПРОМІНЬ: Останній син.
СТИЛЕВЕ: Князева невільниця (Біллі Дов).
ФАТАМОРҐАНА: Чорне доміно (Гарі Лідке).
ХИМЕРА: Жертвенна ніч.
УТІХА: В кигтях жовтих чортів. Ріф нарешті сам!

Програма радіо.

Вівторок 3. VI. 1930.

ЛЬВІВ (385,1) 17·45 Попул. концерт. 18·45 Всячина. 19·50 Опера. **Познань** (337,8) 17·85 Концерт. 20·00 Авдиція. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·50 Віолінчеля. **Ляйпціґ** (259) 16·30 Концерт Моцарта. **Льондон** (356,3) 20·45 Концерт. 23·35 „Тоска". **Братислава** (279) 20·00 Твори Біве. **Копенгаген** (284) 24·00 Кабарет. **Бреслав** (325) 19·30 Легка веч. музика. **Штутгарт** (360) 20·00 Концерт. **Тулюза** (381) 19·00 Муз. до танців. **Букарешт** (394) 16·00 і 17·30 Легка музика. **Берлін** (418) 17·30 Рос. концерт. **Рим** (441) 21·02 Концерт. **Лянгенберг** (473) 17·30 Бранс. **Прага** (487) 20·30 Концерт з фільгармонії. **Мілано** (501) 20·30 Концерт. **Відень** (516,3) 19·30 Опера: „Дер Еванґеліман". **Будапешт** (550) 17·30 Балалайки. 22·30 Циганська музика. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. 17·30 Фортепян. **Харків** (1384) 20·00 Концерт. (426) Камерний концерт. **Париж** (1725) 21·00 „Паганіні".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 2132

Бурштин:
Понеділок 2. VI. — „Король життя".
Вівторок 3. VI. — „Трійка гільтаїв".
Середа 4. VI. — „Пташник з Тиролю".
Театр у побільшеному складі (26 осіб) з добірною оркестрою (7 осіб) приготовляється до цілковитої зміни репертуару, про що подрібно оголоситься своєчасно.

Кооператива Український Театр у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Тернопіль саля „Міщан. Братства":
2. VI. „Паяцик" оперета на 3 дії — Штольца.
3. VI. „Церковна Миш" ком. на 3 дії — Фодора.
4. VI. „Рая та добре" (Ревя) Л. Лепкого-Шкрумеляка-Чіпки.
5. VI. „Мина Мазайло" ком. на 4 дії — М. Куліша.
6. VI. „Медді" оперета на 3 дії — Штольца.
7. VI. „Несподіванка". Правдива подія на 4 дії — К. Ростворовського.
8. VI. „Пірвання Сабінок" ком. на 4 дії — Шентанів.
9. VI. „Баядера" оперета на 3 дії — Кальмана.

Театр ім. М. Старицького Стрий:

Дрогобич:
Понеділок 2. VI. „Ніч несподіванок" комедія.
Стрий:
Четвер 5. VI. „Гандзя Андибер Зубенко" оперета, музика проф. Е. Форостини. 2195 2—?

Новий Український Театр дир. П. Карабіновича.

Богородчани:
2. VI. „Шлях до пекла".
3. VI. „Базар".
4. VI. „Тітка Кароля".
Солотвина:
5. VI. „Шлях до пекла".
6. VI. „Базар".
7. VI. „Тітка Кароля".
Надвірна:
8. VI. „Шлях до пекла".
До Т—ру заанґажована орхестра балалаєчників з 6 осіб.
Готовиться до постановки: „Цариця Мадагаскару", „Король бавиться" і „Бідні овечки".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НА ПРОДАЖ негайно 7 сильних, деревляних скринь. Відомість в Адміністрації „Діла".

ВЕЛИКИЙ ВИБІР вкладок до взуття, рівнож вкладок ортопедичних. Адольф Гольдберг, Сикстуська 10. 1934 9-?

В-ПОВ. ПАНА ДУДИКА з равського повіту, який служив перед війною у 89 п. п. 7-ма компанія у Раві Руській, як рахунковий підстаршина, просимо Його і його знайомих якнайскоріше подати докладну адресу до Адміністрації „Діла" у Львові під „89 п. п." 2200

СКЛЕП корінний, мешкання, околиця Зиблікевича за 350 долярів продасть Ігнат, Львів, Куркова 24. 2192

ГОТЕЛЬ „SAVOY" Собіського 7, телефон 19 винаймає дешево тим, які довше мешкають. 2104 3—4

ПЯНІНО Штінгля, першорядне, продам оказійно. Зголошення до Адміністрації: „Вийнкова оказія". 2167 3—3

МОЛОДА жінка з 4-літньою дитиною пошукує посади самостійної господині. Розуміється добре на господарстві і кухні. Зголошення: Парохіяльний уряд Pasieczna ad Nadwórna.
2185 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ в найліпшої сторони знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5 1857 66

КОРОНКИ до білля, модні та церковні, найдешевше „Wenecja" Боїмів 19.
2046 18—30

УЧИТЕЛЬКИ для 7-літного сина пошукує нотар на провінції. Першенство мають ті, що грають на фортепяні. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Учителька". 2187 ?—3

ГОДИННИКИ „Zenith", „Longines" також біжутерію власного виробу, поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 1856 20—?

ТОРГОВЛЯ К. РОГОЗИНСЬКОГО в Бучачі прийме ученика в віці 14—16 літ на торговельну практику. 2191 2-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73.
2197 2—6

Польська Публіцистична аґенція
у Варшаві, Бодуена ч. 2.
подає до відома П. Т. Клієнтелі, що п. В. Каспшицький перестав з днем 31. травня ц. р. бути нашим заступником.
Тому просимо у всіх справах, які торкаються радієвої реклями і інших, безпосередньо звертатися просто до Централі П. А. П. Варшава, вул. Бодуена 2, а вплати переводити на конто 10858 у П. К. О. 2203

2.800 зл. ПЯНІНА НОВІ ЗАКОРДОННІ, знамениті, найнов. конструкції, на догідні сплати, поручає:
Виключне заступництво
„Монюшко", вул. Зіморовича, ч. 10.
2164 3—6

24 зол. СТОЛОВІ НАКРИТТЯ **24 зол.**
з китайського срібла: 6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і ложочок тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА, ЛЬВІВ,
вул. Сикстуська ч. 4. Тел. 59—22.

Головна Управа „Рідної Школи"
розписує отсим
КОНКУРС
на місце директора своєї приватної рогатинської гімназії на шкільний рік 1930/31 р. Кандидати на цю посаду мусять мати повну учительську кваліфікацію для середніх шкіл і бодай вісім літ служби в середніх школах. Подання вносити до 20. червня ц. р. Кандидати, незнані ближче Головній Управі, повинні долучити до подання крім документів ще рекомендації від якоїсь поважної народньої установи або принайменше від поважних громадян. — **Головна Управа „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10/11.** 2152 3—3

Піддержуймо своє!
Сірчані купелі
в селі Вапенне, ст. Біч або Горлиці. Першорядні лазнички — ванна 1·50—2·50 зол. — **Для літників:** помешкання і повне удержання в гарній віллі — 8 зол. денно.
Гарна гірська околиця в Карпатах. Повна свобода і правдивий відпочинок на феріях.— Ближчі інформації дає: Бубняк — власник купелевого заведення — Вапенне p. Lipinki. 2202 1—2

Запрошення.

По думці арт. 6 статута емеритального фонду для польського міського Театру у Львові, прошу загал діяльних членів міських Театрів, а саме: артистів, членів хору, балету та орхестри, інспектора сцени, маляра-декоратора і перукаря, на збори для вибору делеґатів, які відбудуться дня 10. червня ц. р. себто у вівторок для вибору двох із діяльних членів до Вимірової Комісії, а 11. червня ц. р. себто у середу, для вибору трьох із діяльних членів до Відкличної Комісії, в обох днях в год. 5-ій пополудне в салі проб великого театру.

Львів, дня 24. травня 1930.

Роман Франковський в. р.
заступник комісаря уряду.
2176 3—3

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.